

מסורת הש"ס

א) עינין מוס' ערכין ז': כדו"ה מי שחזין; ז) כרכות זב. כ"מ נט: פסחים קיד. יבמות יד. [עירובין א.י. א] נלקמן ג: ע"ש; ד) נלקמן דג. א) ט' נשלל מב: לקמן גג. א) ו' י"א והא. רש"י, א' ודף גד. א) [שם לפנינו איחא וקילפו הסיד אכן בדף לו. א) [שבת קל: גה] [נדאיתא ככרות מט. א] א' [ג"ל כמורא]; א) עיין רש"י ורש"י ובספר תפארת שמואל בשגות על רש"י, ט' ר"מ מ"י, א' [ג"ל י"ג].

הגהות הב"ח

א) גפ' נטו צו חכמים שיעור מדקאמור נהנו בו חכמים שיעור מכלל דמרינן: (ב) שם אלא אימא רובו (והאמר רבה וכו' דאפרוק אפרוק) תלמי' וז"ב פ"א והושר שמואל תורבין הוושט ברובו הא דאקפול אקפולי הא דאינקוב אינקובי והאמר רבה צר צר חנה אמר שמואל סימנים שגדלדלו ציונן טרפה אמר צר שיש טרפה דרב ארי' הסם דאפרוק אפרוק: (א) רש"י ד"ה טפח וכו' דקא סלקא אדעתיה דלא:

מוסף רש"י

אי כבית שמאי כקוליהן וכחומריהן. אי לענין טומאה לא חשיב לה חסרון בחוליה אחת, לענין טריפה ממי לא חסרון הוא ואי כב"ה דלמיה חסרון הוא ליחסנה חסרון הכא והכא (ד"ה יד.) גיטל לחי התחתון. מעל הבשר והסימנים מחוברים כבשר (לקמן דד.) סימנים שגדלדלו. מתלו כבמה מקומות ומחזירין כאן מעט וכאן מעט (וע"ר חוב.) נעקרו מתקומות הכרה (לקמן גג.)

שיטה מקובצת

א) דהו להו ב"ש לחומרא דאמרי עד שחסר: ב) ואת אמרת עד מקום שישעיר דהוא עד טוף הוושט כולו: ג) סימנים היו כשנעקר הוושט: ד) כל חד וחד לפי קוטנו ובעל ה"ג מפרש: ה) גבי תלחולת כדי תפיסה כמלא בטרא: ו) תימה הדיאא פשיטא ליה דהורא טרפה הא על כרחין: ז) כמו ברושט עצמו אלא ברובו וכמו כן נימא: ח) ומיהו לספרים דגרסי מעיקרא לא קשיא הא דאנקוב אנקובי והא דאדלדול אדלדולי י"ל שיודע המקשן. וגיב כ"י מצאתי מונה בתוס' כ"י: ט) גופיה אי טרפה הורא עיקור היכי משכחת לה:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל. מפרש צפ"ק דעירובין (דף י.) כבתי חומרי דסתמן אהדדי כגון הך דשדרה וגולגולת דאפלוג בית שמאי ובית הלל לגבי אהל דהוו להו בית שמאי לחומרא אלאמרי עד שתחסר שתי חוליות מטמא צאהל ובית הלל לקולא וקאמרין וכן לטרפה דלצית הלל צחדל חוליה הוי חסרון וטרפה ולצ"ש לחומרא ומאן דעדיז טרפות כחומרי צ"ה וצטומאה כחומרי צ"ש כסיל הוא דהכא חשיב ליה חסרון והכא לא חשיב ליה חסרון. והני דרבא נמי סתמן אהדדי דכיון דלאמר נקוצתו צמשהו טעמא משום דמקום שחיטה הוא וחומרי דשמואל דלאר לאו מקום שחיטה הוא ואשתתחא דסתמן מילתיה דרבא אהדדי: צס קול. צפרק קמא דעירובין (דף יג.) יתמה צת קול ולאמרה הלכה כבית הלל: דרבי יהושע צבצא מצינא צהוצב (דף נט.): **מכל מקום קשיא**. דכתרי חומרי לא עבדינן: סתם שמעמתיה דרב צדרי צמרלי צר יהודה הוה אמר להו צצי מדרשא: **נפגו צו שיעור**. עד כמה הוא כשר לשחיטה: **לאו מקום שחיטה** הוה. אפ"ה אמר צר צמשהו מידי דהוה אגרגרת דצין צמקום שחיטה צין שלא צמקום שחיטה שוה שיעוריה: **עד כדי תפיסת יד**. צריך להניח לצד הראש כשלם אצצעות וארצע לשון מורי הזקן ואני שמעתי אחת חודי צפרנים והראשון נראה צעיני דכי האי גווהא לא מיקרי תפיסת יד: **עד מקום שישעיר**. שיש שם שער שגורצין צסקין מכרס הפנימי: **טפח צוושט**. מיקרי כרס א) וקא סלקא דעתך דלא אזיל שער צתוך הוושט ולא מידי ואת אמרת עד מקום שישעיר צודהא עד סוף הוושט כולו מצי שחיט וכיון דלאו וושט הוא היכי מצי שחיט ציה: אימא **טפח ככרס סמוך לוושט**. דהיינו טפח ראשון של כרס הוי כרס הפנימי ונקוצתו צמשהו ולפי שהוא נחצא צמקום המיצר צין צלעות הצוה קרי ליה פנימי וכל שאר הכרס קרוי צמתני [מב.] החלוונה ויודונית צקריעת רצו: **כי קאמר רב**. טפח צוושט מקרי

כרס: צתורא דמשעיר טפי. שהשער נכנס צתוך הוושט טפח ולעולם מקום שחיטה הוי צוושט עד מקום השער: **סורצו הוושט שניטל כולו**. לקמיה פריך והא איכא עיקור סימנים: **וסנא הונא**. תנא דמתניתין דפרקין"ו מסייע ליה. הונא כמו תנא דידן: **ניטל לחי הסחסון כשר**. וכיון שניטל הלחי נתלשו הסימנים שצלחי הסחתון הס מחוצרי: **קשיא מסני**. דקתני כשר: **הא דאיעקור איעקורי**. עיקור סימניסא כשנעקר הוושט מן הלחי ומן הבשר: **הא דאיוגוס איוגומי מעילוי סימנים**. שנגמס הלחי מן הבשר שמוטל על הסימנים צין הלחי והסימן דלאו עיקור הוא שהסימנים מעורין צבשר: **אלא לשמואל קשיא**. הא דרב פפא דלדידיה איכא עיקור סימנים דקאמר תורצו הוושט שניטל דמשמע שהוושט לצדו ניתק ומתלא מן הבשר: **דאקפל אקפולי**. שנקלף מעל הבשר. אקפל כמו ונקלף ודומה לו וקפלו את האצנים דמסכת סוטה (דף לה: א'): **דאיפרוק אפרוקי**. כדצר הנעקר צכח שנעקר כאן מעט וכאן מעט עד רצוה דאותו מיעוט המחוצר אינו מחובר ציחד הילכך לאו חצור הוא דלא דהר צריא: רוב

אינו כשל רצה צר צר חנה אצל לספרים דגרסי צתר והא אמר שמואל צרצו לא קשיא הא דאנקוב אנקובי הא דאקפל אקפולי קשה וכן קשה לפירוש רצינו חננאל דמפרש דאפרוק אפרוקי שנפרדו הסימנין זה מזה ליכא למימר שהמקשן היה יודע האמת דא"כ לא הוה פריך מידי וי"ל דכי פריך מרצה צר צר חנה הוה מצי למימר וליעטמין תקשה לך דרצה צר צר חנה גופיה אי טרפה היא עיקור יא סימנים היכי משכחת לה:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מד.

ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבית קור'. תימה דקיימא לן כצית הלל משום צת קול וקיימא לן"ט דרבי אליעזר שמותי הוא ולא חיישינן צצת קול שפסק כוותיה צפרק הוצב (צ"מ דף נט.): ויש לומר דשאני התם שלא יתמה אלא לכדודו דרבי אליעזר דלאמר מן השמים יורכחו ועוד דצת קול דצית הלל מסייע קרא דכתיב (שמות כג) אחרי רצים להטות דצית הלל רוצא הוו אלא דמעיקרא מספקא לן משום דצית שמאי מחודדין טפי אצל צת קול דרבי אליעזר רצנן דפליגי עליה הוו רוצא ואס תאמר אמאי קאמר הכא הא מני רבי יהושע היא דלאר אין משגיחין צצת קול הא איכו לא קאמר אלא אענדא דרבי אליעזר דאנן נמי לא קיימא לן כצת קול דרבי אליעזר וי"ל דכיון דקאמר לא צשמים אחי משמע דצית ליה דצשום דוכתא אין משגיחין צצת קול: **בולא ברב עבדא**. והא דאמרין לעיל רמינן עליה חומרי דרב וחומרי דשמואל היינו למאי דס"ד והוה מצי למימר כולה כשמואל עבדא דלאו מקום שחיטה הוא ואסר נמי צהגרים שליש ושחט שני שליש אלא נקט כרצ משום דקיי"ל כרצ צאיסורי': **מדקאמר נתנו בו חכמים שיעור בו**. ולא צעי למימר נתנו צו שיעור למטה דמדלא פירש דצריו מסתמא צין למעלה צין למטה קאמר: **כדי תפיסת יד**. פירש צקונטרס ארצע אצצעות תימה דצעוף מאי ופירש רצינו יצחק צן רצינו מאיר ארצע אצצעות צרחמים גדולים מכאן ואילך כל חד וחד לפי חומה שהוא גדול וצה"ג מפרש כדי תפיסת יד כדנקיט איניש צשתי אצצעותיו ודצרייה דצרי קצלה ויש לסמוך עליהם והאי דקרי לקמן (דף ג:) גצי לחולות יא צתפיסת יד כמלא צקדא י) דתורא דהיינו ארצע אצצעות התם נקט כדי תפיסה סתם אצל הכא כדי תפיסת יד קאמר דמשמע כדי שיוכל לתפוס צשתי אצצעות ואפי' כל שהוא:

והאיכא עיקור סימנים. לפירוש הקונטרס דפ"ק (לעיל ב.) דצעיקור סימנים הויא טרפה תימה א דהכי פשיטא ליה דהויא טרפה על כרחך אינה נטרפה צתורצו הוושט צנקב צעלמא כמו צוושט עצמו א ו כמו כן נימא דניטל כולו כשרה וכי תימא דצצירא ליה דלא גרע משמוטת הגרגרת שהיא טרפה זהו דוחק גדול ועוד דקא משני דצרוצו כשרה אף על פי דפסוקת הגרגרת תנן צרוצו טרפה ולפירוש הלכות גדולות פריך שפיר והא איכא עיקור סימנים אף ע"ג דלא הויא טרפה צשמוטה זו מ"מ צמה יכשר כיון דאין לו היתר צשחיטה ומיהו קשה לפי ה"ג דמאי פריך והאמר רבה צר צר חנה סימנים שגדלדלו צרוצן טרפה לפי המקשן תקשה ליה ארצה צר צר חנה גופיה דאי טרפה הויא צצחי אס כן מהו עיקור דקיימא לן דלא הויא טרפה אלא שאין שחיטה מועלת צו יא ומיהו ספרים דגרסי מעיקרא לא קשיא י) (הא דאקפל אקפולי) והא דאדלדול אדלדולי יו"ל שיודע המקשן כדמסיק לצסוף דרצה צר צר חנה איירי דאיפרוק אפרוקי צכח כאן מעט וכאן מעט דלא דהרצ צריא והוי טרפה ועיקור סימנין דלא הוי טרפה דאקפול אקפולי צנחת מעל הבשר ומ"מ פריך מדלדול דרצה צר צר חנה אלשון דלדול שהזכיר המתרגם וחוזר ומפרש לו דלדולו שאמרתי

טרפה תימה א דהכי פשיטא ליה דהויא טרפה על כרחך אינה נטרפה צתורצו הוושט צנקב צעלמא כמו צוושט עצמו א ו כמו כן נימא דניטל כולו כשרה וכי תימא דצצירא ליה דלא גרע משמוטת הגרגרת שהיא טרפה זהו דוחק גדול ועוד דקא משני דצרוצו כשרה אף על פי דפסוקת הגרגרת תנן צרוצו טרפה ולפירוש הלכות גדולות פריך שפיר והא איכא עיקור סימנים אף ע"ג דלא הויא טרפה צשמוטה זו מ"מ צמה יכשר כיון דאין לו היתר צשחיטה ומיהו קשה לפי ה"ג דמאי פריך והאמר רבה צר צר חנה סימנים שגדלדלו צרוצן טרפה לפי המקשן תקשה ליה ארצה צר צר חנה גופיה דאי טרפה הויא צצחי אס כן מהו עיקור דקיימא לן דלא הויא טרפה אלא שאין שחיטה מועלת צו יא ומיהו ספרים דגרסי מעיקרא לא קשיא י) (הא דאקפל אקפולי) והא דאדלדול אדלדולי יו"ל שיודע המקשן כדמסיק לצסוף דרצה צר צר חנה איירי דאיפרוק אפרוקי צכח כאן מעט וכאן מעט דלא דהרצ צריא והוי טרפה ועיקור סימנין דלא הוי טרפה דאקפול אקפולי צנחת מעל הבשר ומ"מ פריך מדלדול דרצה צר צר חנה אלשון דלדול שהזכיר המתרגם וחוזר ומפרש לו דלדולו שאמרתי

עין משפט ונר מצוה

ל א ב מיי פ"א מהל' שחיטה הל' ו וכפ"י צה"ג סוג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כ טע"י ז: לח ג מיי שם פ"ט הל' כא וע"י היטב ככ"מ סגמ שם טוש"ע יו"ד סי' כד טע"י טז: לש ד ה מיי שם פ"ח הל' גכ סגמ שם טוש"ע יו"ד סימן לג טע"י א:

ב א מיי שם פ"ט הא כא ועיין ככ"מ סגמ שם טוש"ע שם סי' כד טע"י: **מא** ז ח מיי שם סגמ שם טוש"ע יו"ד שם וסי' לג טע"י י:

תורה אור השלם

י. החכם עיניו בראשו ונבסיל בושך חולץ וידעתי גם אני שמקרה אחר יקרה את בלם: קהלת ב יד

רבינו גרשום

ור' יהושע היא דאמר אין משגיחין בבית קול כבבא מצינא פרק הוזהב: לא תציונו להני כללי דכיל יהודה אחי משמע דרב כו' דהכי סבירין מה דאיתמר תורבין הושט רב אמר במשהו מקום שחיטה הוא רב יהודה היא דאמר כשמהי דרב: למעלה עד כמה עד מקום תפיסת יד קרוב לראש והויאר כשר לשחיטה: עד מקום שישעיר מקום יש כבשר שמולגין אותו מפני השער שמוגדין. ואיכא דגרסי יסעיר לשון רגועי בלע"ז וכו'ין: והא רבינא אמר גביא משמע דרב טפח בושט כו' והיאך אמרת דכשר לשחוט עד מקום שישעיר: ואביעית אימא כי איתמר ההיא דרב כלומר לעולם עד מקום שישעיר ומה דאמרת טפח בושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי: בתורא דנפיש שערתיה אבל בכמה בינונית חשוב ורשט: תורבין הושט שניטל כולו מלחי כשר כלומר מבלעתא: הא דאיתעקור איתעקורי כלומר איתעקור איתעקורי איכא ודאי עיקור סימנין אבל איוגוס איוגומי כלומר שנחתך מעילוי סימנין ליכא עיקור סימנין. אלא לשמואל קשיא לשמואל דאמר שנטל כולו מלחי. איכא דאיתעקור איתעקורי לא קשיא א) התם דאינקוב אינקובי כלומר מה דאמר שמואל ברובו טרפה דאינקוב אנקובי הכא דאמר כשר דאידלדל אידלדולי כלומר שלא ינקבו אלא נדלדלו ברובא: התם דאיתפרין איתפרוקי. כלומר שנתפרקו הסימנין עצמן [טרפה] והא דאמרין שגדלדלו ברובן [כשרה] שגדלדלו מן הלחי ולא נתפרקו:

א) גיפת רצינו היא כמו גי ס"סא שהיא הית' כאן כהגותיו דגרסי ואמאר שמואל תורבין הושט ציונו הא דאנקוב וכו'.